

A Boráros-téri hid előmunkálatai

A Boráros-térrel szemben, a budai oldalon megkezdődtek a hidépítés előmunkálatai. Egyelőre ugyan csak a lágymányosi tó kijelölt részének feltöltéséről van szó, de ez a munka már a hidépítéshez tartozik és talán most már remélhetjük, hogy az oly régen beígért hid belátható időn belül mégis csak megvalósul majd.

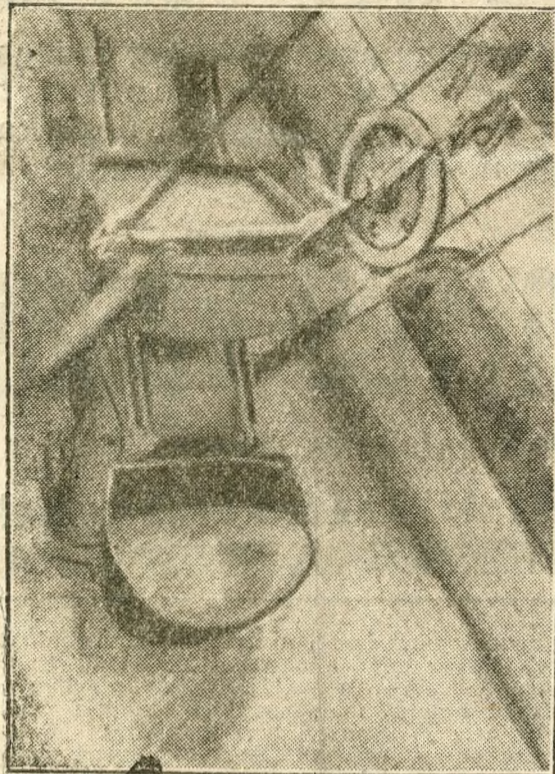
Magyarországon az utóbbi időben minden nagyobb középítkezés körül vagy előbb vagy utóbb

szolgálja, hogy a feltöltésre szánt iszap megmaradjon a kijelölt helyen.

Megfeszített erővel dolgoznak a töltés építésén. Dupla sín páron hordják a sódert és odavezetik a villanyt is, hogy éjjel-nappal dolgohassanak. A munka sűrűs, a gát is, a töltés is és a 600.000 köbméter iszappal augusztus elsejéig föl kell tölteni a lágymányosi tó kijelölt részét. Minden körülmények között. Ha a fene fenét eszik is.

Egyelőre azonban a fene nem fenét eszik. Hanem munkáserőt, munkásegészséget, munkáséletet. Az erőltetett menetű munkának ők a szenvedő fele. A hideg, nedves, egészségtelen időben ott állnak bokáig az iszapban. Egészen a legutóbbi időkig a legembertelenebb körülmények között dolgoztak. Most már kaptak csizmát és csuklyás vászonköpönyeget. De a munkabéruk változatlanul 4 pengő nap-szám. Ezért a 4 pengőért reggel 6 órától este 9 óráig, de sokszor 10 óráig is dolgoznak szakadatlanul. Legalább 15 órát egy nap. És ezért 4 pengőt kapnak. Tehát óránként 26 fillért.

Ez a 26 filléres szám különben, úgy látszik, tetszik a vállalkozóknak. Ennyit fizet az alvállalkozó a gátépítésnél dolgozó munkásoknak csillénként, amely csille köb tartalma körülbelül $\frac{1}{4}$ köbméter. Tizenegy munkás dolgozik ennél a munkánál és a legmegfeszítettebb munka mellett sem tudnak naponta 3 pengőt sem megkeresni. Ezért nincsenek is itt állandó munkások. Aki két-három napot itt dolgozott, az a negyedik napon már nem megy munkába. Mindig újabbak és újabbak jönnek. Munkanélküliek, akik kiéhezve a

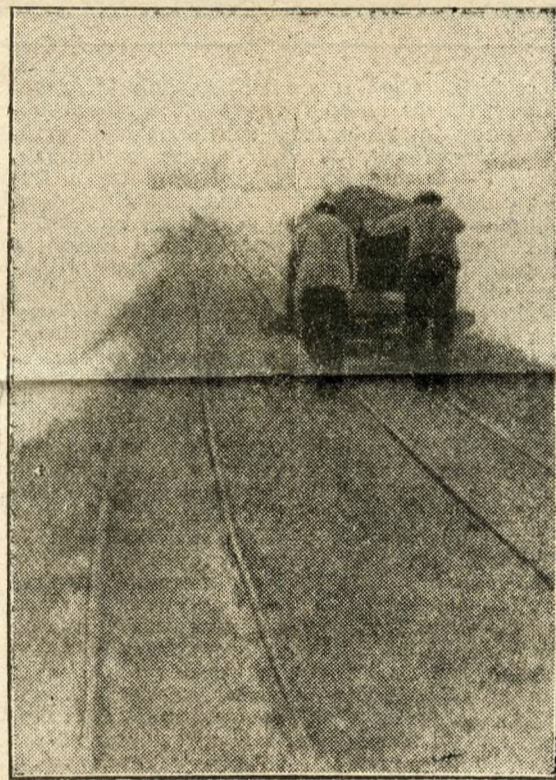

Az elevátor csilléi emelik az iszapot.

szomorú botrányok törtek ki. A Boráros-téri hid tervpályázata és a kivitelre megjelölt terv fölött is magasra csaptak a botrányok hullámai és a közvéleményt még ma is nyugtalanítja az a kérdés, hogy az új hid megfelelő kiegészítője lesz-e Budapest másik négy szép hidjának, vagy mint bántó szépséghiba örökös botrányköve marad a miniszteriumi építkezésnek.

Budapest az egész világon híres szép hidjairól és most itt lett volna az alkalom, hogy egy új, modern hiddal betetőzzék ezt a hirt. Sajnos, erről az ábrándról le kell mondani.

Most ott áll a Fleischmann-cég „Nemzet” nevű elevátora a Boráros-térrel szemben a budai oldalon és ontja a hígított iszapot a lágymányosi tóba.

A gátépítésnél.

munkátlanokban jönnek és kapva-kapnak a munkán. De már a második napon látják, hogy eztnem lehet kibírni. Téli hidegben megfeszített munkával napi 2 pengő kereset táplálkozásra sem elég, a ruha- és cipőkopást pedig egyenesen ráfizetik. Ezért cserélődnek itt háromnaponként a munkások.

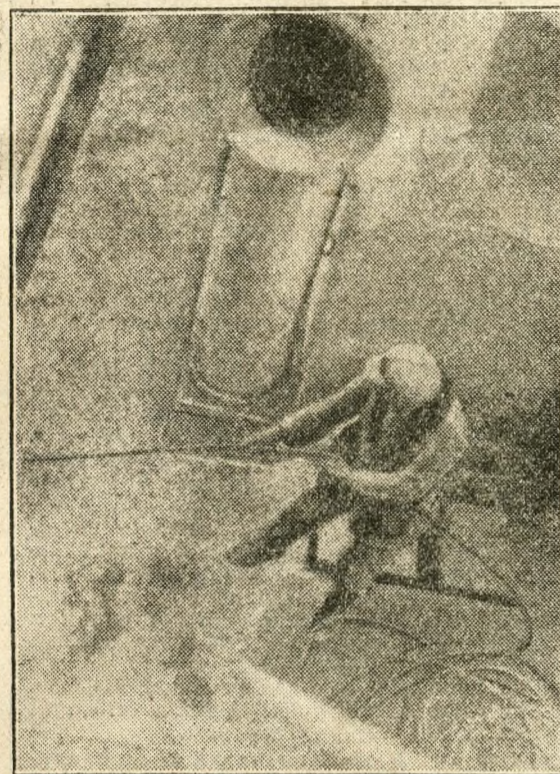
A déli órákban láttunk itt munkásokat, akik csupasza kenyeret ebédeltek. Nem szalonnát és kenyeret, nem hagymát és kenyeret, hanem kenyeret magában. Ültek, hallgattak és falatoztak. Balkezükből fogták a kenyeret, úgy, ahogy a magyar ember szokta, amikor szalonnázik. Olyankor a hüvelyk- és a mutatóujjával fogja a szalonnát, kisujjával és gyűrűsujjával pedig tenyeréhez szorítja a kenyeret. És úgy vágja a bicskájával egyszerre mind a kettőt.

De itt a munkások csak kenyeret esznek. A szalonnát, a hagymát, de még a paprikát is csak hozzágondolják. Vagy ki tudja. Talán nem is arra gondolnak, amikor így esznek. Talán a gyerekekre gondolnak, akik otthon ülnek a fűtetlen szobában és várják haza az apjukat a napi két pengő keresettel, hogy ők is ehessenek. Vagy a hidra gondolnak, amely itt fog majd fölépülni az ő verejtékes munkájukkal. Vagy talán nem gondolnak semmire. Csak néznek maguk elé a semmibe, a hideg levegőbe lehelletük után. Talán nem gondolnak semmire és talán nem is akarnak semmire sem gondolni, mert a gondolkodástól még keserűbb lenne a kenyér.

Pedig volna itt bőven mire gondolni. Csak nem érdemes. A múltkor például arra gondoltak a munkások, hogy tudatják sorsukat a nyilvánossággal. Ugy gondolták, érdeklí majd a nyilvánosságot, hogy télvíz idején milyen sorsuk van a munkásoknak ott, ahol majd az

nj hid fölépül. Addig gondolkoztak, amíg elhívtak egy újságírókat. A cikk megjelent és két munkást azonnal elbocsátottak. Ezért nem érdemes itt gondolkozni. És azért sem, mert az ő egyszerű észjárásuk nagyban különbözik a hivatalos észtól és a kettő sehogya sem tudja egymást megérteni.

Az ő egyszerű eszükkel például nem tudják megérteni, hogy miért kapta a Fleischmann-cég a töltési és a gátépítési munkát, amikor csak a töltési munkát végzi saját rezsijében, a gátépítést pedig kiadta albérletbe a Magasházy-cégnek. Ők az ő egyszerű eszükkel úgy

Munkában az elevátoron.

képzelik, hogy az ilyen közmunkákkal nem való láncolni. És úgy képzelik, hogy ha akár Magasházy kapta volna közvetlenül a gátépítési munkát, akár a Fleischmann-cég csinálta volna saját rezsijében, a munkások mindenképpen jobban jártak volna, mert egy közbeeső vállalkozó nyeresége nekik juthatott volna emberséges munkabérek formájában.

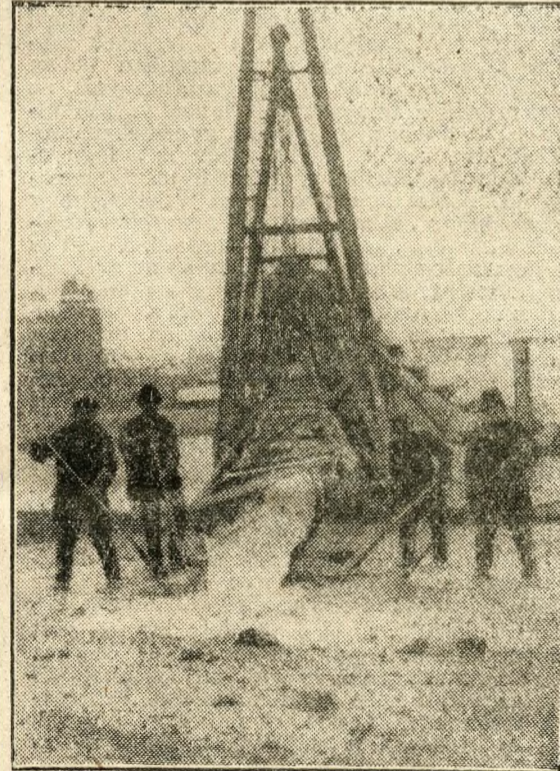
De a hivatalos ész nem ilyen. A hivatalos ész Fleischmannéknak adta a vállalkozást, Fleischmannéknak albérletbe adták a gátépítést Magasházyknak, akinek köbméterenként állítólag 50 fillért fizetnek és aki tovább a munkásoknak 26 fillért fizet.

Ezért esznek itt a munkások délebédre kenye-

Lapátolják a sódert.

mányosi tóba. Itt fog majd állni az új hidfő, de előbb föl kell tölteni, planirozni kell ezt a helyet. Hatszázezer köbméter iszapot szántak a feltöltésre és augusztus elsejére be akarják fejezni ezeket a munkálatokat. Oldalt 10.000 köbméter kavicsos homokból hatalmas sóderhegyet raktak és ezt gátépítésre használják föl. Ez a gát zárja el a lágymányosi tónak feltöltésre szánt részét a tó többi részétől és azt a celt

Bokáig állnak a munkások a vizes iszapban.

ret szalonna nélkül és ezért eszik azt szótlánul és hallgatagon és ezért nem gondolnak semmire. Nem is érdemes. Ezt ugysem lehet egyszerű munkásésszel fölérteni. Ehhez magasabb, kincstári ész szükséges.

De a lágymányosi tó kijelölt részének feltöltése 1931 augusztus elsejére készen lesz. Ha a fene fenét eszik is. Vagy talán éppen azért.

Szélpál Árpád.